

Woord vooraf

Mbote na beno

(goede dag aan jullie)

Grote problemen en kleine oplossingen?

Ook in Congo ...

Eric Depreeuw

In een rapport van het Leuvense HIVA denken Sarah Vaes en Huib Huyse na over ontwikkelingssamenwerking in 2020. Ze overlopen enkele scenario's en mogelijke gevolgen daaraan verbonden. Uiteraard benadrukken ze de duurzaamheid van de te nemen initiatieven. Daarbij wordt verwezen naar een rapport, gemaakt voor een Nederlandse organisatie. De titel daarvan is *'Thick' problems requiring 'thick' solutions*. De auteur van dat rapport oordeelt dat ook in de ontwikkelingssamenwerking al te vaak wordt gewerkt met *'thin' solutions*, oplossingen die gericht zijn op snel effect, die geen rekening houden met essentiële menselijk waarden en dus niet duurzaam zijn.

Grote problemen in het onderwijs

Grote problemen, kleine oplossingen. Ik dacht aan die titel tijdens de laatste vergadering van de BOA-Stuurgroep, maar dan in de meer letterlijke betekenis van groot versus klein. Zuster Guillaumine luidde de alarmklok: in Totshi, onze meest afgelegen school, zijn er 530 leerlingen ingeschreven. Een enorme toename, jaar na jaar. De klassen zijn veel te klein, er ontbreekt plaats in het internaat, de jongens slapen op de grond bij gebrek aan bedden, **er is een** tekort aan leraren... Dit is, aldus de wanhoopskreet van onze zuster, catastrofaal. Wat moeten, kunnen we hieraan doen? Op de vergadering werd

het een poosje stil, onmacht... Wij, *Blik op Afrika* dus, kunnen geen grote oplossing aanbieden! Gisteren nam ik deel aan een studiedag van Educaid (Belgische koepel van organisaties die zich inlaten met ontwikkelingssamenwerking). Meerdere sprekers uitten dezelfde mening als zuster **Guillaumine**. Ook in heel Afrika ten zuiden van de Sahara hebben de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen hun effect niet gemist. Cijfers van Unicef geven aan dat in Congo de deelname aan het lager onderwijs tussen 2000 en 2010 steeg van 52% naar 75%. Mooi niet? Maar wat als men de middelen ontbeert om de infrastructuur daarop aan te passen? Wat als men de nodige bekwame leraren en begeleiders niet kan inzetten om de kwaliteit van het onderwijs op peil te houden, laat staan te verbeteren?

ren? Op deze studiedag gaf men ook al cijfers over het desastreuze effect van deze 'gewenste toename' in het lager onderwijs op het secundair onderwijs. Scholen barsten uit hun voegen, de kwaliteit verwatert, nog meer dan voorheen verdrukken de rijken de armen.

Grote problemen met het klimaat

||||| ontwikkelt de campagne rond het klimaatthema. De arme landen lijden er het meest onder en hebben niet de middelen om zich

te verwerpen. Ja we hoorden van Sandy in New York maar daar was Obama bij de pinken en de grote middelen werden ingezet. In Haïti hebben ze na enkele jaren het puin nog niet geruimd. Bangladesh bestaat binnen enkele decennia niet meer, tenzij onder water. Ver van ons bed? Enkele weken geleden kreeg ik van onze vriend Jean Mupepe (zie Nsangu juni 2011) het bericht dat het in Kikwit, de regio waar de meeste van onze scholen gevestigd zijn, al weken aan een stuk regent. Hij voegde bij zijn bericht enkele foto's die op een angstaanjagende manier tonen hoe de regen en bij gevolg de wilde stroom van de rivier de oevers massaal doet afbrokkelen. Maar op die hoge oevers wonen mensen, onderaan vlak bij de rivier wonen ook mensen. Thick problems, thin solutions. We doen ver-

der, met uw hulp, ook al bieden we slechts een kleine hulp, wie weet... ED

Tijdslijn sedert juni 2012

Fernand Rochette

Vooraf

Je zal merken dat steeds meer projecten/activiteiten door onze Afrikaanse partners zelf worden gepland en uitgevoerd. Dit is het gevolg van een gezamenlijk uitgewerkte strategie die erin bestaat zoveel mogelijk autonomie te verlenen aan onze Afrikaanse partners. Voor het solidariteitsfonds *BlikopAfrika* is vooral een ondersteunende rol weggelegd (financieel, logistiek en inhoudelijk). Daartoe werken wij sedert geruime tijd aan een reorganisatie van het solidariteitsfonds. Deze zal leiden tot een BOA - A (Afrika) en een BOA - B (België). Over de concrete invulling zullen we uitvoerig berichten in het volgende nummer van *Nsangu ya bwala*.

Nabije verleden

Tijdens de maand juli verbleven Guido Boon, Jan Stevens en Dirk Hoornaert met zijn echtgenote in Congo voor een belangrijke technische missie (zie reisverslag van Jan Stevens in dit nummer).

In de maand augustus kregen we van onze nieuwe partner CDI-Bwamanda het verzoek om concrete vormingsvoorstellen te ontwikkelen voor de scholen in hun werkingsgebied. De werkgroep Vorming neemt deze taak op zich.

Op 7 november vertrokken per boot 12 degelijke schoolborden richting Kikwit. Naast moderne leermiddelen blijven wij immers veel aandacht besteden aan de noodzakelijke basisuitrusting van onze scholen.

Een zending van materialen met het leger moest in juni ll. op de valreep worden uitgesteld. Deze goederen (schoolbenodigdheden, voetballen, springtouwen, bordverf en een garagebox voor het creëren van een veilige en duurzame opslagplaats in Kikwit) vertrokken op 26 november uiteindelijk toch naar Kinshasa, maar per boot.

Een nieuwe zending met een printer, pc's en schermen staat klaar, voor elke cyber en dit zijn er momenteel reeds vier. We hopen de verzending te realiseren begin december.

Een bijzonder verheugende gebeurtenis is dat in november zuster Christiane Kulunga op eigen initiatief een ICT-vorming heeft gegeven aan de leerkrachten van Kibangu (nieuwe school in de buurt van Kikwit – zie het reisverslag in dit nummer *Nsangu*). Ze bood twee sessies aan met te leren vaardigheden als het aansluiten van de kabels en de randapparatuur. Onder Ubuntu leerde zij tekstverwerking aan met Openoffice en exploratie op internet met Firefox.

Dank zij een overschrijving van BOA konden in Burundi voor de lagere school Virgo Sapiens in de maand november een nieuw fotokopieertoestel en een nieuwe PC aangekocht worden. In Burundi kunnen materialen ter plaatse worden aangekocht en nadien ook worden onderhouden.

Nabije toekomst

Voor februari 2013 zijn in Congo vormingssessies gepland voor schooldirecties, directies van de internaten en voor opvoedsters van de internaten. Deze sessies zullen worden verzorgd door zr. Vicky en zr. Annette.

In februari is een zending gepland van Guido Boon en Bert Brijs. Deze zending heeft volgende doelstellingen:

- Vormingssessies geven voor “maintenanciers” van de verschillende cybers.
- Heropstarten van internet in Totshi, waar tijdens de zending van juli 2012 bliksemafleiders werden geplaatst.
- Installeren van Wifi in Kibangu
- Monteren van een garagebox in Kikwit.

Op 18 januari heeft ons jaarlijks Nieuwjaarsconcert plaats (zie aankondiging in dit nummer). FR

Leraars in Kingandu tijdens een computerinitiatie in de nieuwe computerklas.

Terug naar Kibangu

Jan Stevens

Op 10 juli 2012 hebben we weer afspraak op de luchthaven van Zaventem. Guido Boon komt me als eerste vervoegen maar Dirk Hoornaert en Kathleen laten ook niet lang op zich wachten.

Voor Kathleen is het de eerste kennismaking met Afrika, zij is natuurlijk nieuwsgierig.

Wij vliegen weer met Ethiopian Airlines via Addis-Abeba naar Kinshasa. Woensdag 11/7 om 14u30 landen we op Ndjili, de internationale luchthaven van Kinshasa. Na lang wachten krijgen we te horen dat onze koffers er niet bij zijn. Guido heeft geluk, zijn bagage is er wel.

Kathleen, Dirk en Jan

De onze komen 's anderendaags toe maar dan zijn we al vertrokken naar Kikwit. Met Kinavia, een van de lokale luchtvaartmaatschappijen, is dat geen probleem. Op anderhalf uur vliegen zijn we er. We controleren in het magazijn wat er eventueel nog op ons ligt te wachten. Een zending dakplaten, nodig voor de school in Kibangu is al aangekomen. In de namiddag vertrekken we via een 'Congolesé' weg naar Kibangu, een buitenwijk op acht kilometer van Kikwit, en we nemen alles mee wat we er nodig kunnen hebben.

Aan de slag in Kibangu

We worden goed ontvangen door zuster Adèle en zuster Aimée. Deze laatste verrast me door vers bruin brood op tafel te zetten voor ons avondmaal. Wij hebben weer volkoren meel en gist bij en zij zal zorgen voor ons brood.

Op vrijdagmorgen komt Willy toe uit Kimbongo. Hij deelt ons mee dat Séraphin uit Kingandu er maandag ook zal zijn. We zullen de klus samen met hen klaren en Guido zal hen nog wat computercompetentie bijbrengen. Guido begint aan de montage van de nieuwe schotelantenne. Wij zorgen voor een stevige pyloon in een betonblok op de hoek van de container. Deze laatste wordt de energiecentrale en knooppunt van het internetgebeuren. Een brousevuur heeft vorig jaar twee kabels beschadigd en die moeten vervangen worden. Gelukkig kunnen we een groot deel hergebruiken.

Zondag 15/7 gaan we op bezoek bij de broeders van de Tiberiade, een jonge congregatie uit de streek van de Condroz – Lavaux-Sainte-Anne. Er zijn drie broeders en een priester. We worden er zeer goed ontvangen en hebben een aangename en leerrijke zondag.

's Maandags monteren we de bliksemafleider boven de

energiecentrale, de zonnepanelen en de antenne zodat alles beveiligd is. Althans dat hopen we want de ervaring heeft geleerd dat de natuur in Congo nog iets meer macht heeft dan bij ons...

De antenne wordt door pater Sukari en zijn technicus precies gericht op de satelliet signalen. De PC's en laptops kunnen nu op antenne om het internet te gebruiken. Kort daarna is er via Skype

Internet in Kibangu

zelfs telefonische verbinding met België. We maken er allemaal dankbaar gebruik van en delen wat informatie met het thuisfront. Ondertussen hebben Willy, Séraphin en de twee zusters al geoefend met Ubuntu. Dit is een systeem vergelijkbaar met Windows maar tot nog toe niet besmet met allerlei virussen. Onze eerste opdracht is succesvol afgesloten na vijf werkdagen. Bravo! Er wordt ondertussen nog hard gewerkt aan drie nieuwe lokalen van de secundaire school: een computerklas, een labo en een naaiatelier.

Om 16 u vertrekken we terug naar Avenue Tabora, het regionaal moederhuis en economaat.

Avenue Tabora of het Regionaal.

In Kikwit is er een gebrekkig en onbetrouwbaar elektriciteitsnet. Dat maakt werken met PC en

Internet extra moeilijk. Daarom kozen de zusters voor een onafhankelijke elektriciteitsvoorziening met zonnepanelen. Zes zonnepanelen en zes zware batterijen werden daartoe in België aangekocht en opgestuurd. Wij installeren dit alsook de nieuwe schotelantenne voor de internetverbinding. De zonnepanelen worden op het dak gemonteerd. Bavon, de Congolese elektricien is daarbij een grote hulp. Dirk ontwerpt en monteert een controlepaneel.

Dirk bekabelt het controlepaneel

's Middags kan hij echter niet eten, vermoedelijk wegens een warmteslag. Na de siësta is hij nog niet helemaal OK maar het gaat toch beter. Guido moet zijn tweede antenne monteren

en dat gaat al veel vlotter. Ik zorg ondertussen voor een stevige paal naast de watertank.

Na 17 u neem ik iedereen mee naar Bota tu Ba: de dovenschool. Er is slechts één zuster thuis en het bezoek duurt niet lang. Ik ga binnen bij Désiré, de buur van de zusters. Hij heeft een openlucht atelier voor metaalbewerking. Lassen, zagen en boren of plooiën, je kan hem alles vragen. Hij heeft ook een café aan zijn huis en een TV-zaaltje.

Zaterdagmiddag moeten we terug naar Kibangu omdat de zusters ons willen danken voor het geleverde werk. Zij hebben een lekkere koek en beignets voor ons gebakken, er is zelfs een fles wijn! Daarna volgen nog souvenirs voor ieder van ons. Om 19 u zijn we terug op Avenue Tabora nr. 12. en drinken een lekkere Primus – 75 cl. Zondagmorgen gaan we naar de eucharistieviering in de gevangenis van Kikwit, dat is kortbij. Er is veel volk uit de buurt, een goed koor en een flinke catechist-animator. Men vraagt ons voor te stellen. Met een "Mbote na beno" als opener en "Matondo mingi" als slot (dit is Kikongo en betekent "Dag allemaal en Dank U"). krijgen we nog een daverend applaus..

Maandagmorgen gaan Guido en ik terug naar Désiré om een ontbrekend stukje van de antenne te laten namaken.. Na wat uitleg en een model belooft hij dat het stukje om 10 u klaar zal zijn. Om 11 u komt hij het onderdeel persoonlijk brengen om te weten of het wel goed is. Het past perfect. Na de middag wordt de antenne geplaatst. Het richten van de antenne is voor de volgende dag want dat is niet zo eenvoudig. Om 12 u werkt de verbinding en wordt het internet opgestart. Na de siësta wordt er zelfs geskyped naar België. Dirk en Kathleen kunnen nu hun kinderen contacteren en zijn er blij om. Het magazijn wordt opgeruimd en alles klaargezet voor het vertrek naar Totshi. Op donderdag zullen zuster Evelien en zuster Solange ons vergezellen samen met Bavon.

Terug naar Totshi

Om 8 u zijn wij klaar maar we moeten nog via het noviciaat en daar wordt het toch 11 u eer we vertrekken. Om 13.30 u zijn we in Gungu waar er die week een groot *Festival d'Art et Culture* plaatsvindt in het stadion A. Gizenga. Dansgroepen uit heel Congo komen er voor de twaalfde

keer samen. Er is een grote markt met allerlei beeldjes. Wij ontmoeten er enkele bekenden o.a. de Chef de Terre van Mpembe, een dorp in de buurt van Totshi. Vrijdagmorgen beginnen we aan onze laatste opdracht. Guido aan de computers om te zien wat er nog werkt of kan werken, Dirk aan het controlepaneel en Bavon aan de zonnepanelen. Om de bliksemafleider te plaatsen moet er veel gegraven worden. Vier leerkrachten willen iets bijverdienen en worden aan het werk ge-

zet. Bavon meldt dat alle dioden van de zonnepanelen beschadigd zijn door de bliksem. Toch geven de panelen nog stroom aan de batterijen. Dirk krijgt het controlebord terug in orde maar er ontbreekt een omvormer om de stroom te leveren aan de computers. Het rechte trekken van de bliksemafleiders, elk 12 m hoog, is een hele klus waarvoor we iedereen mobiliseren. Op zaterdag wordt alles degelijk verbonden en nagemeten. De weerstand is slechts 0,26 Ohm wat ideaal is. De pinnen zitten dan ook in een gat van 2 m diep en zijn nog eens 1,50 m lang. De lading van de batterijen is om 15 u reeds 60 %. Na de middag vieren we Dirks verjaardag en daar komen toch wat genodigden uit Gungu naartoe, beladen met geschenken en verse malafu ya ngasi (palmwijn) en twee bakken Primus.

Kakobola.

Op zondag gaan we na de eucharistieviering naar de lokale bezienswaardigheid: de watervallen van Kakobola. Eigenlijk zijn ze er niet meer. Een Indische maatschappij heeft het water omgeleid. Zij bouwen er een waterkrachtcentrale van 10,5 MW, ter bevoorrading van Kikwit, Idiofa, Gungu en Masi Madimba. Alles moet klaar zijn in het voorjaar 2014.

Dinsdag 31/7 vertrekken we terug naar Kikwit. Na de brug over de Kwilu in de buurt van Gungu, moeten we allen uitstappen. Ons voertuig, een 4 x 4, is te zwaar geladen en rijdt zich berg op vast in het mulle zand. Wij maken een stevige wandeling langs kleine paden en na 25 minuten zien we de auto die in het dorp op ons wacht. Woensdag gaan we nog even naar Kibangu. Het is een feestdag en niemand werkt er. Wij bezoeken nog even de nieuwe lokalen en zien dat de vloeren klaar zijn en goed bevochtigd zodat er geen scheurtjes in komen door het drogen. Donderdag vertrekken we terug naar Kinshasa, weer met Kinavia. Zodoende

hebben we in Kinshasa tijd om op adem te komen en ons mentaal voor te bereiden op onze thuiskomst

Door de goede samenwerking in de groep en met de lokale partners zijn al de geplande taken volbracht. Het was een druk en gevuld programma en we zijn allen tevreden. Nu kunnen we gelukkig huiswaarts keren. JS

Van sœur Evelyne Atuhelusa, préfet d' Etudes du Lycée Tangiza, kregen we nadien een mooie dankbrief, waaruit we enkele passages lichtten die we onze lezers niet wilden onthouden.

Réparation de l'électricité et installation de l'anti-foudre à Totshi par Jan, Guido, Dirk et Kathleen.

Nous remercions nos bienfaiteurs pour avoir accepté de venir encore au Congo spécialement à Totshi pour l'installation de l'anti-foudre et la réparation de la lumière. (...).

Après vingt minutes, nous sommes allés boire chez «Fond Mbugi» qui offre de la bière fraîche. Et pendant la prise, nos connaissances de Gungu, Taty Natantu et Khoy Martin, accompagnés de nos anciens ressortissants du lycée Tangiza (Kumba Samson, Fumudishi Adrioen et Mbary Yvan) ont offert à l'équipe un casier de Skol. Alors quelle joie de revoir encore koko Jan, koko Guido, toton Dirk et surtout sa femme Katy. C'était vraiment les retrouvailles. (...).

Le 28 juillet, après la chapelle, les sœurs ont offert un bouquet de fleurs à Dirk qui fêtait son anniversaire. Nous avons tous chanté et dansé en son honneur. Et à la fin, nous avons chanté un chant en néerlandais : «Happy Birthday to you, o lala bon anniversaire»; L'avant-midi de la même journée était consacré aux différents travaux et l'après-midi pour festoyer avec nos connaissances de Gungu qui ont apporté un casier de bière et des cadeaux. Mais aussi la présence du comité des parents du Lycée Tangiza qui, de leur part, ont offert à Dirk un régime de bananes, des ananas, manioc doux et une calebasse de vin de palme.

Quelle joie de nous retrouver en grand cercle pour fêter Dirk et Katy, qui préparaient des amuse-gueule de fromage et de saucisson. (...).

Nous vous remercions.

H.-Hartinstituut
Naamsesteenweg 355
3001 Heverlee

NIEUWJAARSCONCERT

Vrijdag 18 januari 2013
toegang 19.30 u, begin 20.00 u

Leerlingenkoren 1e, 2e en 3e graad
en Personeelskoor H.-Hartinstituut
Dirigent: Dieter Staelens

De orgelpijpjes
Lagere schoolkoor H.-Hartinstituut
Dirigent: Katrien Konings

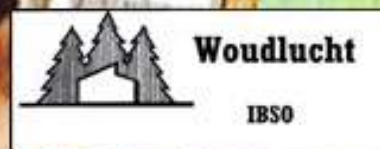
Gemengd koor Dauwgard
Dirigent: Liesbet Vereertbrugghen

Toegangskarten
Volwassenen: € 10
Onder de 18: €5
Steunkaart: €5

Ten voordele van:

Kaarten
H.Hartinstituut en
café De Phare
Naamsesteenweg 108
3001 Heverlee

Handelaarsverbond Heverlee

Nsangu ya bwala gaat mee met zijn tijd: een papieren én een elektronische versie

Velen onder onze lezers en milde ondersteuners appreciëren niet alleen de inhoud van ons werk maar ook het feit dat van ons budget ongeveer alles naar het uiteindelijke doel gaat, de ontwikkeling en samenwerking met onze partners in het Zuiden. Wat we plaatselijk kunnen aankopen, kopen we ginder. We hebben geen loontrekkenden in dienst. Meer dan 30 mensen zetten belangeloos hun schouders onder onze werking als vrijwilliger, gewoon voor niets, geen euro.

Wij vragen uw medewerking om deze balans nog scherper te stellen en nog meer secundaire kosten te vermijden. Recent heeft de Stuurgroep van *Blik op Afrika*, in overleg met de redactie van Nsangu ya bwala, beslist om de nieuwsbrief naar zoveel mogelijk leden van ons adressenbestand toe te sturen in elektronische vorm. Momenteel besteden we per verzending ongeveer 2.000 euro. Door zoveel mogelijk over te schakelen op een elektronische versie besparen we en kunnen we bijgevolg nog meer investeren in onze kerntaak.

Opgelet, de papieren versie blijft bestaan, zeker voor diegenen onder u die geen computer hebben of er niet zo vlotjes mee uit de voeten kunnen. Van de anderen vragen we een kleine bijkomende inspanning door de nieuwsbrief zelf af te drukken of gewoon op het scherm te lezen. De nieuwsbrief wordt verstuurd in pdf en is gemakkelijk te lezen via Adobe-Reader (gratis te downloaden van het internet). Een bijkomend voordeel is dat u de nieuwsbrief gemakkelijk kunt delen met vrienden en familie. Ze maken kennis met onze werking en kunnen, indien ze willen, ons ook steunen.

Eenvoudig te regelen

Indien u akkoord gaat om Nsangu ya bwala (en eventuele andere berichten) elektronisch en enkel elektronisch te ontvangen, stuur dan een e-mailtje naar

Herlinde.Theuwissen@gmail.com

Vermeld niets of gewoon: akkoord met elektronische versie. Herlinde neemt de coördinatie van de adressen op zich zodat er geen misverstanden optreden.

Mocht u vragen of opmerkingen hebben, neem gerust contact met Herlinde of met de hoofdredacteur Eric Depreeuw: depreeuw@skynet.be

COLOFON

Aan dit nummer werkten mee: Eric Depreeuw, Fernand Rochette, Jan Stevens, Georges Tibau en de ganse verzendingsploeg onder leiding van zuster Guillaumine Clerx

Vormgeving: Guido Boon

Foto's: Guido Boon, Eric Depreeuw, Jean Mupepe en Séraphin Namwisi

Vertaling Franse versie: Fran Vanhemelryck

Hoofdredactie: Eric depreeuw

Reacties op deze nieuwsbrief zijn meer dan welkom bij depreeuw@skynet.be

MEER INFORMATIE OVER ONZE WERKING VINDT U OP WWW.BLIKOPAFRIKA.BE

EEN BIJDRAGE STORTEN?

IBAN BE28 4314 7320 0120 EUR

BIC KREDBEBB

VAN MISSIEFONDS ANNUNTIATEN – HEVERLEE

FISCAAL AFTREKBAAR VANAF 40 €

Mocht u overwegen om de werking van *Blik op Afrika* als begunstigde op te nemen in uw nalatenschap appreciëren we dat uiteraard ten zeerste. Nuttige informatie daarover vindt u op de webstek <http://www.mijntestament.be/nl>

Nsangu ya bwala verschijnt tweemaal per jaar

Verantwoordelijke uitgever: zuster Roza Peeters, Naamsesteenweg 355 – 3001 Heverlee